

«Եվրասիական տնտեսական
միության մասին»
պայմանագրի

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

**Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների
ծառայությունների հասանելիության ապահովման, այդ թվում՝
գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների մասին**

1. Սույն Արձանագրությամբ՝ Եվրասիական տնտեսական միության պայմանագրի (այսուհետ՝ Պայմանագիր) 81-րդ եւ 82-րդ հոդվածներին համապատասխան սահմանվում են էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովման միասնական սկզբունքներն ու կանոնները:

2. Սույն Արձանագրության մեջ օգտագործվող հասկացություններն ունեն հետեւյալ իմաստը՝

«էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ներքին պահանջներ»՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ծավալներ, որոնք անհրաժեշտ են համապատասխան անդամ պետությունների տարածքներում դրանց սպառման համար.

«էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիություն»՝ անդամ պետություններից մեկի ներքին շուկայի սուբյեկտի կողմից այլ անդամ պետության տարածքում էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն.

«Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխարինում»՝ դեպի էլեկտրաէներգետիկական համակարգ եւ դրանից դուրս էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հավասար ծավալների՝ փոխկապակցված եւ միաժամանակյա մատակարարում մատակարարման տարբեր կետերի միջեւ, որոնք տեղակայված են անդամ պետության սահմանի (սահմանների) վրա:

«Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդում»՝ անդամ պետությունների լիազոր կազմակերպությունների կողմից էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխադրման եւ (կամ) փոխարինման ծառայությունների մատուցում: Անդամ պետության օրենսդրությունից կախված՝ համապատասխան հարաբերությունները ձեւակերպվում են փոխադրման (տարանցման) ծառայությունների մատուցման պայմանագրերով կամ այլ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերով, այդ թվում՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) առք ու վաճառքի պայմանագրերով.

«անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկա»՝ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ներքին շուկաների սուբյեկտների միջեւ հարաբերությունների համակարգ, որը կապված է էլեկտրական էներգիայի (հզորության)՝ ընդհանուր կանոնների եւ համապատասխան պայմանագրերի հիմքով մատուցվող առք ու վաճառքի եւ հարակից ծառայությունների հետ.

«Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխադրում»՝ անդամ պետություններից մեկի տարածքում արտադրված էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխհոսքերի ապահովում մեկ այլ անդամ պետության ցանցերով այդ պետության մատակարարման կետերի միջեւ, որոնք տեղակայված են դրա սահմանի (սահմանների) վրա.

«Էլեկտրական էներգիայի ներքին շուկայի սուբյեկտներ»՝ անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան էլեկտրական էներգիայի (հզորության) շուկայի սուբյեկտ հանդիսացող անձինք, որոնք

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում գործունեություն են իրականացնում, այդ թվում՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրություն, էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ձեռքբերում եւ վաճառք, էլեկտրական էներգիայի բաշխում, սպառողների էներգամատակարարում, էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում հաղորդման, օպերատիվ-կարգավարական կառավարման մասով ծառայությունների մատուցում, էլեկտրական էներգիայի (հզորության) իրացում, էլեկտրաէներգիայի առք ու վաճառքի կազմակերպում.

«Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայություններ»՝ էլեկտրական ցանցով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում օպերատիվ-կարգավարական կառավարման եւ այլ ծառայություններ, որոնք անդամ պետությունների ազգային օրենսդրությանը համապատասխան առնչվում են բնական մենաշնորհի ոլորտին:

3. Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում անդամ պետությունների փոխգործակցությունը հիմնվում է հետեւյալ սկզբունքների վրա՝

անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի տեխնիկական եւ տնտեսական առավելությունների օգտագործում.

զուգահեռ աշխատանքների իրականացման ընթացքում տնտեսական վնաս չհասցնելու սկզբունք.

այնպիսի մեխանիզմների օգտագործում, որոնք հիմնված են շուկայական հարաբերությունների եւ բարեխիղճ մրցակցության վրա, որպես էլեկտրական էներգիայի (հզորության) պահանջարկը բավարարելու կայուն համակարգի ձեւավորման հիմնական գործիք.

անդամ պետությունների՝ զուգահեռ աշխատող էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հիմքի վրա էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկայի փուլային ձեւավորում՝ հաշվի առնելով անդամ պետությունների էլեկտրական

էներգիայի (իզոթերմալ) շուկաների գոյություն ունեցող մոդելների առանձնահատկությունները.

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության փուլային ներդաշնակեցում.

տեխնիկական նորմերի եւ կանոնների ներդաշնակեցում:

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների գործունեության կարգավորումն իրականացվում է Պայմանագրի XIX բաժնում սահմանված միասնական սկզբունքների, կանոնների եւ մեթոդների հիման վրա:

4. Անդամ պետությունները նպաստում են իրենց պետությունների էլեկտրաէներգետիկայի զարգացման ծրագրերի համակարգմանը՝ նպատակ ունենալով երկարաժամկետ հեռանկարում արդյունավետ համագործակցություն ապահովել էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում:

5. Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորումն իրականացվում է հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

իրավահավասարության, փոխշահավետության եւ անդամ պետություններից յուրաքանչյուրին տնտեսական վնաս չհասցնելու վրա հիմնված համագործակցություն.

Էլեկտրական էներգիա արտադրողների եւ սպառողների, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկայի այլ սուբյեկտների տնտեսական շահերի հավասարակշռության պահպանում.

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության փուլային ներդաշնակեցում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկայի սուբյեկտների կողմից տեղեկատվության բացահայտման մասով.

շուկայական հարաբերությունների եւ բարեխիղճ մրցակցության վրա հիմնված մեխանիզմների առաջնահերթ օգտագործում գործունեության մրցակցային տեսակներում էլեկտրական էներգիայի (հզորության) պահանջարկի բավարարման կայուն համակարգի ձեւավորման համար.

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայություններից անարգել օգտվելու հնարավորության ապահովում առկա տեխնիկական հնարավորությունների սահմաններում՝ անդամ պետությունների ներքին պահանջների ապահովման համար էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման իրականացման ժամանակ նշված ծառայությունների առաջնահերթ օգտագործման պայմանով.

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում ազգային ուղղահայաց ինտեգրված ընկերությունների կառուցվածքի փուլային փոխակերպություն՝ գործունեության մրցակցային եւ մենաշնորհային տեսակների առանձնացման նպատակով.

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում անդամ պետությունների միջպետական հարաբերությունների զարգացում՝ անդամ պետությունների ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի համաձայնեցված մոդելին համապատասխան.

անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկայի փուլային ձեւավորում՝ անդամ պետությունների՝ զուգահեռ աշխատող էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական շուկաների առկա մոդելների առանձնահատկությունները.

անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի տեխնիկական եւ տնտեսական առավելությունների օգտագործում՝ զուգահեռ աշխատանքի փոխհամաձայնեցված պայմանների պահպանմամբ.

շուկաների ինտեգրման համապատասխան փուլում անդամ պետությունների էլեկտրական էներգիայի շուկաների հասանելիության ապահովում էլեկտրական էներգիա արտադրողների եւ սպառողների համար՝ հաշվի առնելով ազգային տնտեսությունների շահերը.

անդամ պետությունների սուբյեկտների միջեւ էլեկտրական էներգիայի առետրի իրականացում՝ հաշվի առնելով անդամ պետությունների էներգետիկ անվտանգությունը:

6. Առկա տեխնիկական հնարավորության սահմաններում անդամ պետություններն ապահովում են էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայություններից անարգել օգտվելու հնարավորություն՝ անդամ պետությունների ներքին պահանջների ապահովման համար նշված ծառայությունների առաջնահերթ օգտագործման պայմանով՝ հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ներքին շուկայի սուբյեկտներին ներկայացվող պահանջների հավասարություն, որոնք սահմանված են այն անդամ պետության օրենսդրությամբ, որի տարածքում մատուցվում են այդ ծառայությունները.

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն տրամադրելիս՝ անդամ պետությունների օրենսդրությունը հաշվի առնելը՝ անդամ պետությունների ներքին պահանջների ապահովման համար նշված ծառայությունների առաջնահերթ օգտագործման պայմանով.

էլեկտրաէներգետիկայի այն օբյեկտների տեխնիկական պատշաճ վիճակի ապահովում, որոնք ազդում են անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի ռեժիմների վրա էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների մատուցման ժամանակ.

անդամ պետությունների էլեկտրական էներգիայի ներքին շուկաների սուբյեկտների միջև ծագող հարաբերությունների պայմանագրային ձեւակերպում.

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում անդամ պետությունների բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հատուցելիություն:

7. Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովումն իրականացվում է հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

1) սահմանակից անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդումն անդամ պետությունների կողմից ապահովվում է առկա տեխնիկական հնարավորության սահմաններում՝ անդամ պետությունների՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ներքին պահանջների առաջնահերթ ապահովման պայմանով.

2) էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման տեխնիկական հնարավորության սահմանումն իրականացվում է ըստ հետեւյալ առաջնահերթության՝

էլեկտրական էներգիայի (հզորության)՝ այն անդամ պետության ներքին պահանջների ապահովում, որի էլեկտրաէներգետիկական համակարգով է պլանավորվում իրականացնել միջպետական հաղորդումը.

սահմանակից անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի միջոցով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի մի մասից դեպի մյուս մասը.

էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգով՝ մեկ

անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգից դեպի այլ անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգ.

էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգով՝ երրորդ պետությունների էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտի սուբյեկտների նկատմամբ պարտավորությունների կատարման նպատակով.

3) էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ժամանակ անդամ պետությունների լիազոր կազմակերպություններն առաջնորդվում են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման արժեքի փոխհատուցման սկզբունքով՝ ելնելով անդամ պետության օրենսդրությունից.

4) երրորդ պետությունների էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտի սուբյեկտների նկատմամբ պարտավորությունները կատարելու նպատակով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդումը կարգավորվում է երկկողմ հիմունքներով՝ հաշվի առնելով համապատասխան անդամ պետության օրենսդրությունը:

8. էլեկտրաէներգետիկական համակարգերով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) անխափան միջպետական հաղորդում ապահովելու նպատակով անդամ պետություններն իրականացնում են համաձայնեցված նախապատրաստական համալիր միջոցառումներ, այն է՝

մինչեւ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) մատակարարման օրացուցային տարվա սկիզբը՝ անդամ պետությունների կողմից լիազորված կազմակերպությունների կողմից հայտագրվում են միջպետական հաղորդման համար նախատեսված էլեկտրական էներգիայի (հզորության) պլանային ծավալները՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության եւ սպառման կանխատեսվող ազգային հաշվեկշիռների մեջ հաշվի առնելու համար, այդ թվում՝ այդ մատակարարումների հաշվառման համար բնական

մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների սակագների հաշվարկի ժամանակ.

Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման պլանային արժեքի հաշվարկների հիման վրա, անդամ պետությունների կողմից լիազորված կազմակերպությունները կնքում են պայմանագրեր՝ ի կատարումն ձեռք բերված պայմանավորվածությունների:

Անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) անխափան միջպետական հաղորդում ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների լիազոր մարմինները կիրառում են անդամ պետությունների միջեւ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման իրականացման միասնական մեթոդաբանություն, որը ներառում է էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման տեխնիկական պայմանների եւ ծավալների սահմանման կարգը, ինչպես նաեւ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման հետ կապված ծառայությունների գնագոյացման համաձայնեցված մոտեցումները եւ որը ներկայացված է սույն Արձանագրության հավելվածում:

Անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան սահմանվող կազմակերպություններն իրենց պետության տարածքով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդումն ապահովում են վերոնշյալ մեթոդաբանությանը համապատասխան:

9. Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման իրականացումը եւ էլեկտրացանցային տնտեսության օբյեկտների շահագործման ապահովումը, որոնք անհրաժեշտ են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովման համար, իրականացվում են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ապահովման հետ կապված ծառայությունները մատուցող անդամ պետության

նորմատիվ իրավական եւ նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերի համաձայն:

10. Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման մերժման դեպքում անդամ պետությունների կողմից լիազորված կազմակերպություններն ապահովում են մերժման պատճառները հիմնավորող նյութերի տրամադրումը:

11. Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների գնագոյացումը (սակագնի գոյացումը) իրականացվում է անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական ընդհանուր շուկայում էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտի բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների սակագները չպետք է գերազանցեն համարժեք ներքին սակագները, որոնք գործում են էլեկտրական էներգիայի ներքին շուկայի սուբյեկտների համար:

12. Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման հետ կապված հարաբերությունների կարգավորումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով գործող այլ միջազգային պայմանագրերը:

Հավելված

Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում
բնական մենաշնորհի սուբյեկտների
ծառայությունների հասանելիության
ապահովման, այդ թվում՝
գնագոյացման եւ սակագնային
քաղաքականության հիմունքների
մասին արձանագրության

Անդամ պետությունների միջեւ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման իրականացման

մեթոդաբանություն

**1. Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության եւ սպառման
կանխատեսվող հաշվեկշիռների մեջ ներառման ենթակա, այդ թվում՝
բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների սակագների
հաշվարկման ժամանակ հաշվի առնվող էլեկտրական էներգիայի
(հզորության) միջպետական հաղորդման տարեկան կանխատեսվող
ծավալների ձեւավորման եւ դրանց համար հայտեր ներկայացնելու կարգի
հիմնական դրույթները**

1.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում.

1.1.1. Բելառուսի Հանրապետության ազգային էլեկտրական ցանցերով
էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման (այսուհետ՝
ՄՊՀ) տարեկան կանխատեսվող ծավալները որոշվում են դրա իրականացման
համար լիազորված կազմակերպության կողմից ներկայացրած հայտի հիման
վրա:

1.1.2. Առաջիկա օրացուցային տարվա համար հայտը ներկայացվում է նախորդող տարվա ապրիլի 1-ից ոչ ուշ: Հայտի մեջ նշվում է ՄՊՀ-ի եւ առավելագույն հզորության տարեկան ծավալը՝ ամիսների բացվածքով:

1.1.3. Հայտն ուսումնասիրելիս Բելառուսի Հանրապետության լիազոր կազմակերպությունն առաջնորդվում է առկա տեխնիկական հնարավորության մեծությամբ, որը որոշվում է սույն մեթոդաբանությանը համապատասխան:

Եթե ՄՊՀ-ի հայտագրվող մեծությունը գերազանցում է առկա տեխնիկական հնարավորության մեծությունը ընդհանուր առմամբ տարեկան կտրվածքով կամ տարվա որեւէ ամսվա համար, ապա Բելառուսի Հանրապետության լիազոր կազմակերպությունը հայտ ներկայացրած կազմակերպությանն ուղարկում է հիմնավորված մերժում:

1.1.4. ՄՊՀ-ի հայտագրված ծավալները, որոնք համաձայնեցվել են Բելառուսի Հանրապետության լիազոր կազմակերպության հետ, ձեւակերպվում են որպես էլեկտրական էներգիայի հաղորդման պայմանագրի հավելված եւ հաշվի են առնվում էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների սակագները հաշվարկելու ժամանակ:

1.1.5. ՄՊՀ-ի համար նախատեսվող էլեկտրական էներգիայի ծավալները կարող են ճշգրտվել անդամ պետությունների լիազոր կազմակերպությունների համաձայնեցմամբ՝ մինչեւ պլանավորվող ՄՊՀ-ի տարվան նախորդող տարվա նոյեմբերի 1-ը:

1.2. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում.

1.2.1. Ղազախստանի Հանրապետության ազգային էլեկտրական ցանցերով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ՄՊՀ-ի տարեկան կանխատեսվող ծավալները որոշվում են ՄՊՀ-ի իրականացման համար լիազորված կազմակերպության կողմից՝ Ղազախստանի Հանրապետության համակարգային օպերատորին՝ ՄՊՀ-ի իրականացման համար ներկայացված հայտի հիման վրա:

1.2.2. Առաջիկա օրացուցային տարվա համար հայտը ներկայացվում է նախորդող տարվա ապրիլի 1-ից ոչ ուշ: Հայտի մեջ նշվում է ՄՊՀ-ի տարեկան ծավալը՝ ամիսների բացվածքով եւ Ղազախստանի Հանրապետության սահմանի վրա էլեկտրաէներգիայի ընդունման կետերի եւ հանձնման կետերի նշումով:

1.2.3. Հայտն ուսումնասիրելիս Ղազախստանի Հանրապետության համակարգային օպերատորն առաջնորդվում է առկա տեխնիկական հնարավորության մեծությամբ, որը որոշվում է սույն մեթոդաբանության համաձայն: Եթե ՄՊՀ-ի հայտագրվող մեծությունը գերազանցում է առկա տեխնիկական հնարավորության մեծությունն ընդհանուր առմամբ տարեկան կտրվածքով կամ տարվա որեւէ ամսվա համար, ապա Ղազախստանի Հանրապետության համակարգային օպերատորը հայտ ներկայացրած կազմակերպությանն ուղարկում է հիմնավորված մերժում:

1.2.4. ՄՊՀ-ի հայտագրված ծավալները, որոնք համաձայնեցվել են Ղազախստանի Հանրապետության համակարգային օպերատորի հետ, ձեւակերպվում են որպես էլեկտրաէներգիայի հաղորդման պայմանագրի հավելված եւ հաշվի են առնվում էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունների սակագները հաշվարկելու ժամանակ:

1.2.5. Ղազախստանի Հանրապետության Միասնական Էներգետիկ համակարգի (այսուհետ՝ Ղազախստանի ՄԷՀ) համաձայն էլեկտրաէներգիայի եւ հզորության կանխատեսվող հաշվեկշռի ձեւավորումից հետո, մինչեւ պլանավորվող տարվան նախորդող տարվա հոկտեմբերի 15-ը, երկկողմ միջպետական պայմանագրերով էլեկտրաէներգիայի մատակարարումների ծավալները սահմանվում եւ համաձայնեցվում են մեծածախ շուկայի սուբյեկտների հետ:

1.2.6. ՄՊՀ-ի համար նախատեսվող էլեկտրական էներգիայի ծավալները կարող են ճշգրտվել ՄՊՀ-ի կազմակերպման եւ իրականացման համար

լիազորված սուբյեկտների առաջարկով՝ մինչեւ պլանավորվող մատակարարման տարվան նախորդող տարվա նոյեմբերի 1-ը:

1.3. Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում.

1.3.1. «Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի շրջանակներում ըստ Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների կանխատեսվող ամփոփիչ հաշվեկշռի ձեւավորման կարգին» համապատասխան, լիազոր կազմակերպությունը (Ռուսաստանի Դաշնության միասնական ազգային (համառուսաստանյան) էլեկտրական ցանցի կառավարման կազմակերպություն (այսուհետ՝ ՄԱԷՑ) մինչեւ պլանավորվող մատակարարման տարվան նախորդող տարվա ապրիլի 1-ը, անդամ պետությունների՝ ազգային էլեկտրացանցի կառավարում իրականացնող լիազոր կազմակերպությունների հետ համաձայնեցված առաջարկություններ է ներկայացնում Ռուսաստանի Դաշնության սակագների հարցերով դաշնային ծառայություն (Ռուսաստանի ՍԴԾ) եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին:

1.3.2. Համաձայնեցված առաջարկություններն ուսումնասիրվում են Ռուսաստանի ՍԴԾ-ի կողմից եւ հաշվի են առնվում հաջորդ օրացուցային տարվա համար էլեկտրական էներգիայի՝ ըստ Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների արտադրության եւ սպառման կանխատեսվող ամփոփիչ հաշվեկշիռը ձեւավորելիս՝ Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրությամբ նախատեսված ժամկետներում:

1.3.3. ՄՊՀ-ի համար նախատեսված էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության ծավալները, որոնք հաստատվել են էլեկտրական էներգիայի (հզորության)՝ ըստ Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների արտադրության եւ սպառման կանխատեսվող ամփոփիչ հաշվեկշռի ցուցանիշների կազմում մատակարարման տարվա համար, հաշվի են առնվում էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների վճարները (սակագները) հաշվարկելիս:

1.3.4. ՄՊՀ-ի համար նախատեսվող էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության ծավալները կարող են ճշգրտվել ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպության առաջարկով՝ անդամ պետությունների լիազոր կազմակերպությունների հետ համաձայնեցման պայմանով, մինչ պլանավորվող մատակարարման տարվան նախորդող տարվա նոյեմբերի 1-ը, ինչն իրականացվում է էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտի բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների համար սահմանված վճարների (սակագների) համապատասխան ճշգրտմամբ:

2. ՄՊՀ-ի տեխնիկական հնարավորությունը եւ պլանավորվող ծավալները որոշելու կարգը՝ էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի աշխատանքի տարեկան, ամսական, օրական եւ ներօրյա ռեժիմների հիման վրա՝ ներառյալ պլանավորման համակարգողի գործառույթներն ու լիազորությունները սահմանող դրույթները

2.1. Եզրութաբանությունը.

Սույն մեթոդաբանության 2-րդ բաժնի նպատակներով օգտագործվում են հետեւյալ հասկացությունները՝

Հսկվող հատվածք՝ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի համակարգային օպերատորների կարգավարական կենտրոնների կողմից սահմանվող էլեկտրահաղորդման գծերի (ԷՀԳ) եւ էլեկտրական ցանցերի այլ տարրերի ամբողջություն, որոնցով հզորությունների փոխհոսքերը հսկվում են էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի կայուն աշխատանքի, հուսալիության եւ կենսունակության ապահովման նպատակով:

Հզորության առավելագույն թույլատրելի փոխհոսք՝ համակարգի հատվածքում առավելագույն փոխհոսք, որը բավարարում է նորմալ ռեժիմների բոլոր պահանջները:

Միջպետական հատվածք՝ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի օպերատորների կողմից սահմանվող մատակարարման կետ կամ կետերի խումբ, որը տեղակայված է հարեան պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերը (առանձին էներգաշրջանները) իրար միացնող միջպետական էՀԳ-ի (էՀԳ-ների) վրա՝ տեխնոլոգիապես պայմանավորված զուգահեռ աշխատանքի էլեկտրաէներգետիկական ռեժիմների պլանավորման եւ կառավարման խնդիրներով:

Օգտագործվող մյուս հասկացություններն ունեն «էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովման, այդ թվում՝ գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների մասին» արձանագրությամբ («Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի 21-րդ հավելված) սահմանված իմաստը:

2.2. Ընդհանուր դրույթներ.

2.2.1. Պլանավորման փուլում որոշվող խնդիրները.

– տարեկան կտրվածքով պլանավորում. անդամ պետությունների միջեւ էլեկտրաէներգիայի (հզորության)՝ հայտագրված այն ծավալներով մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի իրագործման տեխնիկական հնարավորության ստուգում, որոնք հաշվառվել են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության եւ սպառման տարեկան կանխատեսվող հաշվեկշիռներում՝ հաշվի առնելով էլեկտրացանցային սարքավորումների վերանորոգումների տարեկան պլանային գրաֆիկները, որոնք սահմանափակում են արտահանման-ներմուծման հատվածքները, եւ, անհրաժեշտության դեպքում, դրանց ճշգրտում.

– ամսական կտրվածքով պլանավորում. անդամ պետությունների միջեւ հայտագրված այն ծավալներով մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի իրագործման

տեխնիկական հնարավորության ստուգում, որոնք հաշվվել են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության եւ սպառման տարեկան կանխատեսվող հաշվեկշիռներում՝ հաշվի առնելով էլեկտրացանցային սարքավորումների վերանորոգումների ամսական պլանային գրաֆիկները, որոնք սահմանափակում են արտահանման-ներմուծման հատվածքները, եւ, անհրաժեշտության դեպքում, դրանց ճշգրտում.

– ռեժիմների օրական կտրվածքով պլանավորում եւ ներօրյա կտրվածքով ճշգրտում. անդամ պետությունների միջեւ մեկ օր առաջ հայտագրված՝ ժամային ծավալներով մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի իրագործման տեխնիկական հնարավորության ստուգում՝ հաշվի առնելով իրական սխեմա-ռեժիմային իրավիճակը, էլեկտրացանցային սարքավորումների պլանային, ոչ պլանային եւ վթարային անջատումները, որոնք սահմանափակում են արտահանման-ներմուծման հատվածքները, անդամ պետությունների միջեւ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի ծավալները:

2.2.2. Պլանավորումը (անդամ պետությունների միջեւ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի պլանավորված ծավալների իրագործելիության հաշվարկը) իրականացվում է Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի ու Ղազախստանի ՄԷՀ-ի միջեւ եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի ու Բելառուսի Միացյալ էներգետիկական համակարգի (Բելառուսի ՄԷՀ)՝ զուգահեռ աշխատող էներգահամակարգերի հաշվարկային մոդելների օգտագործմամբ (այսուհետ՝ հաշվարկային մոդել):

2.2.3. Հաշվարկային մոդելն իրենից ներկայացնում է Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի եւ Բելառուսի ՄԷՀ-ի տեխնոլոգիապես փոխկապակցված մասերի մաթեմատիկական մոդել՝ պլանավորման համար անհրաժեշտ ծավալով, եւ որը ներառում է հետեւյալի նկարագրությունը՝

- էլեկտրական ցանցի փոխարինման սխեմայի գրաֆեր եւ պարամետրեր.
- ակտիվ եւ ռեակտիվ հանգուցային բեռնվածքներ.
- հանգույցներում ակտիվ եւ ռեակտիվ գեներացում.

- գեներացման ակտիվ եւ ռեակտիվ նվազագույն եւ առավելագույն հզորություններ.

- ցանցային սահմանափակումներ:

2.2.4. Հաշվարկային մոդելը ձեւավորվում է անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի համակարգային օպերատորների միջեւ համաձայնեցված փոխարինման սխեմայի հիման վրա, որպես կանոն, բազային ռեժիմների համար, որոնք համապատասխանում են ձմեռային ռեժիմի առավելագույն եւ նվազագույն բեռնվածքի ժամերին ու ամառային ռեժիմի առավելագույն եւ նվազագույն բեռնվածքի ժամերին (բազային հաշվարկային սխեմաներ): Բնականոն սխեմա-ռեժիմային իրավիճակների համար պետք է նշվեն միջպետական հսկվող հատվածքներում, ինչպես նաեւ ներքին հսկվող հատվածքներում առավելագույն թույլատրելի փոխհոսքերը, եթե դրանք էականորեն ազդում են միջպետական մատակարարումների (փոխանակումներ) իրականացման վրա:

2.2.5. Պլանավորման համակարգողը Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորն է:

2.2.6. Պլանավորման յուրաքանչյուր փուլի համար հաշվարկային մոդելների եւ թարմացվող տեղեկությունների կազմը, այդ թվում՝ հաշվարկային մոդելներում ներառվող էներգաօբյեկտների եւ էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի (համարժեք էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի) ցանկը եւ դրանց ձեւավորման եւ թարմացման կարգն ու ժամանակային կանոնակարգը, էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի աշխատանքի տարեկան, ամսական, օրական եւ ներօրյա ռեժիմների պլանավորման ձեւաչափերն ու տվյալների փոխանակման միջոցները սահմանվում են փաստաթղթերով, որոնք հաստատվում են Ռուսաստանի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի եւ ՄԱԷՑ կառավարման ընկերության կողմից՝ Բելառուսի ՄԵՀ համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող

կազմակերպության եւ Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի հետ:

2.3. Պլանավորման համակարգողի եւ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի համակարգային օպերատորների գործառույթներն ու լիազորությունները:

2.3.1. Պլանավորման համակարգողն իրականացնում է՝

– բազային հաշվարկային մոդելների ձեւավորում.

– պլանավորման նպատակով տեղեկատվության փոխանակման կազմակերպում Բելառուսի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի հետ.

– էլեկտրաէներգետիկական ռեժիմների հաշվարկների իրականացում՝ Բելառուսի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունից, Ղազախստանի ՄԷՀ համակարգային օպերատորից ստացված տվյալների հիման վրա.

– անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի (էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի մասերի) միջեւ միջպետական փոխհոսքի ճշգրտում, եթե հաշվարկի ժամանակ հայտնաբերվել է էլեկտրական ռեժիմների անիրագործելիություն կամ հաշվարկային մոդելի հսկվող հատվածքներում առավելագույն թույլատրելի փոխհոսքերի գերազանցում՝ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի հայտագրված ծավալների դեպքում՝ հաշվի առնելով առաջնահերթության սկզբունքները, որոնք սահմանվա են «էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովման, այդ թվում՝ գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների մասին» արձանագրության («Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի 21-րդ հավելված) 4-րդ կետի 2-րդ ենթակետում.

1) անդամ պետության ներքին պահանջների ապահովում, որի էլեկտրաէներգետիկական համակարգի միջոցով է պլանավորվում իրականացնել ՄՊՀ-ն.

2) էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ՄՊՀ-ի ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի մի մասից դեպի մյուս մասը՝ սահմանակից անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի միջոցով.

3) էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ՄՊՀ-ի ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի միջոցով՝ մեկ անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգից դեպի այլ անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգ.

4) էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ՄՊՀ ապահովում անդամ պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգի միջոցով՝ Միության կազմի մեջ չմտնող երրորդ պետությունների էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտի սուբյեկտների նկատմամբ պարտավորությունների կատարման նպատակով.

- Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությանը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին վերոնշյալ հաշվարկների արդյունքների մասին տեղեկացում:

2.3.2. Եթե հաշվարկի ժամանակ հայտնաբերվել է էլեկտրական ռեժիմների անիրագործելիություն կամ հաշվարկային մոդելի հսկվող հատվածքներում առավելագույն թույլատրելի փոխհոսքերի գերազանցում, ապա պլանավորման համակարգողը Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությանը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին եւ ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպությանն է ուղարկում էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի սալդո-փոխհոսքերի (հաշվեկշիռների) մեծությունների ճշգրտման համար անհրաժեշտ մեծությունները:

Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը եւ ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպությունը ճշգրտում են էլեկտրաէներգիայի (հզորության) մատակարարման ծավալները բոլոր պայմանագրերի մասով, այդ թվում՝ ՄՊՀ-ի, հիմք ընդունելով վերոնշյալ առաջնահերթությունը, կամ այլ միջոցներ են ձեռնարկում հսկվող հատվածքներում թույլատրելի փոխհոսքի խախտումների վերացման ուղղությամբ, որոնք հաշվարկների արդյունքում հայտնաբերվել են պլանավորման համակարգողի կողմից:

Էլեկտրաէներգիայի (հզորության) մատակարարումների շտկված պայմանագրային ծավալների մասին տեղեկությունները, ըստ բոլոր պայմանագրերի, այդ թվում անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ի, Բելառուսի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ համակարգային օպերատորի եւ ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպության կողմից հաղորդվում են անդամ պետությունների էլեկտրական էներգիայի ներքին շուկայների սուբյեկտներին՝ ըստ կնքված պայմանագրերի:

2.3.3. Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացող կազմակերպությունից, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից պլանավորման համար արդիական տվյալներ չստանալու դեպքում կամ տեխնիկական սխալներով կամ ակնհայտորեն ոչ հավաստի տվյալներ ստանալու դեպքում պլանավորման համակարգողն իրավունք ունի օգտագործելու փոխարինող տեղեկություններ, որոնց բովանդակությունն ու կիրառման կարգը սահմանվում է փաստաթղթերով, որոնք հաստատվում են Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից:

2.4. Տարեկան կտրվածքով պլանավորում.

2.4.1. Տարեկան կտրվածքով պլանավորումը կատարվում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից սահմանվող ժամկետներում եւ կարգով:

2.4.2. Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը կազմում են էլեկտրացանցային սարքավորումների վերանորոգումների գրաֆիկների նախագծեր պլանավորվող օրացուցային տարվա համար եւ դրանք ներկայացնում են պլանավորման համակարգողին: Պլանավորվող օրացուցային տարվա համար էլեկտրացանցային սարքավորումների վերանորոգումների գրաֆիկը պլանավորման համակարգողի կողմից համաձայնեցվում է եւ ուղարկվում Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությանը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին եւ ՄԱԷՑ-ի կառավարման կազմակերպություն: Էլեկտրացանցային օբյեկտների ցանկը, որոնց որոնց հետ կապված վերանորոգումները ենթակա են համաձայնեցման վերանորոգումների տարեկան (ինչպես նաեւ ամսական) գրաֆիկի շրջանակներում եւ դրա կազմման ժամանակային կանոնակարգը սահմանվում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից:

2.4.3. Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը պլանավորման համակարգողին տարեկան պլանավորման նպատակով տեղեկություններ են փոխանցում համապատասխան ազգային էլեկտրաէներգետիկական համակարգի վերաբերյալ (սպառում, գեներացում,

սալդո-փոխհոսքեր, ցանցային սարքավորումների վերանորոգումներ), որոնք նրանց կողմից ձեւավորվում են էլեկտրական էներգիայի կանխատեսվող հաշվեկշիռների, բնականոն աշխատանքային օրվա առավելագույն բեռնվաճառային ժամի հզորության հաշվարկով:

2.4.4. Պլանավորման արդյունքը Ռուսաստանի ՄԷՀ-Ղազախստանի ՄԷՀ եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-Բելառուսի ՄԷՀ սալդո-փոխհոսքերի ճշգրտված կանխատեսվող մեծությունն է:

2.4.5. Պլանավորման համակարգողն իրականացնում է ռեժիմների հաշվարկում եւ հաշվարկների արդյունքներն ուղարկում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությանը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին:

2.5. Ամսական կտրվածքով պլանավորում.

2.5.1. Ամսական կտրվածքով պլանավորումն իրականացվում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից սահմանվող ժամկետներում եւ կարգով՝ նույն սխեմայով, որը կիրառվում է տարեկան պլանավորման ժամանակ՝ ամսական կտրվածքով տվյալների եւ արդյունքների փոխանակմամբ:

2.6. Օրական եւ ներօրյա կտրվածքով պլանավորում:

2.6.1. Օրական եւ ներօրյա կտրվածքով պլանավորումն իրականացվում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից սահմանվող ժամկետներում եւ կարգով:

2.6.2. Յուրաքանչյուր օր Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը պլանավորման համակարգողին հաշվարկային մոդելի թարմացման նպատակով տվյալներ են ներկայացնում են պլանավորվող օրերի (այսուհետ՝ X օրեր) համար՝ 24-ժամյա կտրվածքով թարմացված տվյալների (00:00-ից մինչև 24:00) հավաքակազմերի տեսքով, որոնք ներառում են՝

- էլեկտրաէներգետիկական համակարգի 220 կՎ եւ ավելի բարձր լարման էլեկտրացանցային սարքավորումների տարրերի պլանավորվող վերանորոգումները.

- սպառման եւ գեներացման ժամային գրաֆիկները՝ ըստ էլեկտրաէներգետիկական համակարգի (այդ թվում՝ ըստ Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից՝ հաշվարկային մոդելի կազմի ձեւավորման ժամանակ հաստատված առանձին էներգաշրջանների).

- սալդո-փոխհոսքերի ժամային գրաֆիկներ (որպես էլեկտրաէներգետիկական համակարգի փոխհոսքերի դրական սալդո ընդունվում է դրա դեֆիցիտը):

ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպությունը պլանավորման համակարգողին է ներկայացնում Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի հետ համաձայնեցված՝ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի եւ Բելառուսի ՄԷՀ-ի միջև էլեկտրաէներգիայի մատակարարումների ծավալների ժամային գրաֆիկների

հանրագումարային մեծությունները բոլոր տեսակների պայմանագրերի համար, այդ թվում՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի:

2.6.3. Եթե Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից պլանավորման համակարգողին չեն տրամադրվել հաշվարկային մոդելի թարմացման համար անհրաժեշտ տվյալները, վերջինս օգտագործում է փոխարինող տեղեկություններ, որոնք հաշվարկային մոդելների կազմի ձեւավորման ժամանակ հաստատվել են Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից՝ իրենց միջև համաձայնեցմամբ:

2.6.4. Պլանավորման համակարգողը թարմացնում է հաշվարկային մոդելը եւ իրականացնում էլեկտրական ռեժիմների հաշվարկ:

2.6.5. Պլանավորման համակարգողն իրականացնում է ռեժիմների հաշվարկ եւ հաշվարկների արդյունքները համաձայնեցված ձեւաչափով փոխանցում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությանը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորին:

2.6.6. Եթե անդամ պետությունների միջև մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի ծավալների հայտագրված մեծություններն իրագործելի չեն, ապա Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը եւ ՄԱԷՑ-ի կառավարման կազմակերպությունը միջոցներ են ձեռնարկում մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի ծավալների ճշգրտման համար՝ հաշվի առնելով սույն մեթոդաբանության 2.3.1 կետում սահմանված առաջնահերթությունը:

2.6.7. Եթե էլեկտրասպառման եւ (կամ) սխեմա-ռեժիմային պայմանների չկանխատված փոփոխության արդյունքում եւ (կամ) մատակարարումների պայմանագրերի պայմանների փոփոխության դեպքում պահանջվում է անդամ պետությունների միջեւ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի պլանային ծավալների մեջ ճշգրտում կատարել օպերատիվ օրերի ընթացքում, ապա Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպությունը, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորը պլանավորման համակարգողին ներկայացնում են՝

- տվյալներ ընթացիկ օրերի համար հաշվարկային մոդելի թարմացման համար անհրաժեշտ տվյալներ՝ X օրերի մնացած ժամերի համար թարմացված ժամային տվյալների համակազմերի տեսքով՝ այն ծավալով, որը համապատասխանում է մեկ օր առաջ պլանավորման նպատակով փոխանցվող տվյալներին.

- անդամ պետությունների միջեւ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի պլանային ծավալներում փոփոխության առաջարկվող ծավալի մասին հայտ:

2.6.8. Օրվա ընթացքում յուրաքանչյուր ժամային փուլի համար վերջնաժամկետ է սահմանվում է տվյալների ներկայացման («դարպասները փակելու ժամանակ») եւ հաշվարկների արդյունքները փոխանցելու համար: «Դարպասները փակելու ժամանակ»-ից հետո տվյալների փոխանցում չի թույլատրվում: Պլանավորման համակարգողը թարմացնում է հաշվարկային մոդելը եւ կատարում է X օրվա մնացած ժամերի համար էլեկտրական ռեժիմների հաշվարկ:

2.6.9. Պլանավորման արդյունքում կազմվում է անդամ պետությունների միջեւ մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի ծավալների ճշգրտված պլանային ժամային գրաֆիկը՝ X օրերի մնացած ժամերի համար: Եթե պլանային ճշգրտված պլանային ժամային գրաֆիկներն անհնար է իրականացնել՝ ռեժիմների ներօրյա կտրվածքով ճշգրտման ժամանակից հետո սխեմա-

ռեժիմային պայմանների փոփոխության պատճառով, ապա անդամ պետությունների միջև մատակարարումների եւ ՄՊՀ-ի ծավալների փոփոխություն թույլատրվում է կատարել վթարային օգնության տրամադրման կամ էլեկտրաէներգիայի հարկադրված մատակարարումների պայմաններով՝ անդամ պետությունների լիազորված տնտեսավարող սուբյեկտների միջև էլեկտրաէներգիայի մատակարարման մասին հատուկ պայմանագրերի համաձայն:

3. Անդամ պետությունների՝ ՄՊՀ-ի կազմակերպման եւ իրականացման համար լիազորված սուբյեկտների ցանկը, ՄՊՀ-ի ապահովման շրջանակներում յուրաքանչյուր կազմակերպության կողմից իրականացվող գործառույթների մատնանշմամբ

3.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում.

3.1.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում ՄՊՀ-ի կազմակերպումն ու իրականացումը վերապահվում է Բելառուսի ՄԷՀ-ի կառավարման գործառույթն իրականացնող կազմակերպությանը եւ Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթն իրականացնող կազմակերպությանը, որոնք իրականացնում են նաեւ հետեւյալ գործառույթները՝

- էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցում հաղորդման էլեկտրական ցանցով (Բելառուսի ՄԷՀ-ի կառավարման գործառույթն իրականացող կազմակերպությանը ենթադաս կազմակերպություններ՝ Բելառուսի ՄԷՀ-ի կառավարման գործառույթն իրականացնող կազմակերպության ընդհանուր համակարգմամբ).

- ՄՊՀ-ի տեխնիկական կարգավարացման գծով ծառայությունների մատուցում (Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթները կատարող կազմակերպություն).

– սահմանակից պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հետ համագործակցություն զուգահեռ աշխատանքների կառավարման եւ կայունության ապահովման գծով (Բելառուսի ՄԷՀ–ի համակարգային օպերատորի գործառույթները կատարող կազմակերպություն):

3.2. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում.

3.2.1. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում ՄՊՀ կազմակերպումը եւ իրականացումը վերապահվում է համակարգի օպերատորին, որն իրականացնում է հետեւյալ գործառույթները՝

– Ազգային էլեկտրական ցանցով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման մասով ծառայությունների մատուցում.

– էլեկտրաէներգիայի սպառման եւ ցանց բաց թողնելու տեխնիկական կարգավարացման գծով ծառայությունների մատուցում.

– էլեկտրական էներգիայի արտադրության եւ սպառման միջեւ հավասարակշռման կազմակերպման ծառայություններ.

– սահմանակից պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հետ համագործակցություն զուգահեռ աշխատանքի ռեժիմների կառավարման եւ կայունության ապահովման գծով:

3.3. Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում.

3.3.1. Անդամ պետությունների միջեւ Ռուսաստանի Դաշնության ՄԷՀ–ի միջոցով Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրությանը համապատասխան ՄՊՀ–ի ապահովումը ենթադրում է համալիր գործողությունների իրականացում, որոնք կապված են հետեւյալի հետ՝

3.3.1.1. էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում օպերատիվ–կարգավարական կառավարման, այդ թվում՝ Ռուսաստանի ՄԷՀ–ի եւ այլ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի ռեժիմների կառավարման, էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխարինում եւ

համակարգված պլանավորում ապահովելու մասով ծառայությունների մատուցում.

3.3.1.2. Միասնական ազգային (համառուսաստանյան) էլեկտրական ցանցով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման (փոխադրման) ծառայությունների մատուցում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ապահովման համար.

3.3.1.3. Ռուսաստանի Դաշնության էլեկտրաէներգիայի եւ հզորության մեծածախ շուկայում էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության շրջանառության առանձնահատկություններ, այդ թվում՝ անդամ պետությունների հետ Ռուսաստանի Դաշնության սահմանին (սահմաններին) տեղակայված տարբեր մատակարարման կետերի միջով դեպի Ռուսաստանի ՄԷՀ եւ դրանից դուրս եկող էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հավասար ծավալների փոխկապակցված եւ միաժամանակյա մատակարարման ապահովման անհրաժեշտության դեպքում:

3.3.2. Անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ն ապահովվում է հետեւյալ լիազորված կազմակերպությունների կողմից՝

3.3.2.1. Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատոր՝ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի՝ Ղազախստանի ՄԷՀ-ի եւ Բելառուսի ՄԷՀ-ի հետ զուգահեռ աշխատանքի ռեժիմների կազմակերպման եւ կառավարման մասով.

3.3.2.2. ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպություն՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ժամանակ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով էլեկտրական էներգիայի տեղափոխման հետ կապված (փոխարինման սկզբունքի օգտագործմամբ) ծառայությունների մատուցման եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի՝ Ղազախստանի ՄԷՀ-ի եւ Բելառուսի ՄԷՀ-ի հետ զուգահեռ աշխատանքի կազմակերպման մասով, այդ թվում՝ ՄՊՀ-ի (տարեկան, ամսական, ժամային) պլանավորման գծով օտարերկրյա լիազորված կազմակերպությունների հետ փոխգործակցության մասով, Ռուսաստանի Դաշնության եւ անդամ պետությունների պետական

սահմանով տեղափոխված էլեկտրաէներգիայի փաստացի ժամային ծավալների՝ ըստ առետրային պայմանագրերի բաշխման մասով, հաշվի առնելով ճշգրտված պլանային ծավալները. Ռուսաստանի Դաշնության եւ անդամ պետությունների պետական սահմանի միջեւ տեղափոխված էլեկտրաէներգիայի փաստացի ժամային ծավալների՝ պլանավորվածից շեղումների հայտնաբերման մասով. անդամ պետությունների ընդհանուր սահմանների վրա տեղակայված մատակարարման կետերում էլեկտրաէներգիայի առետրային հաշվառման իրականացման մասով.

3.3.2.3. Առետրային օպերատոր՝ կազմակերպություն, որն իրականացնում է էլեկտրական էներգիայի, հզորության եւ մեծածախ շուկայում շրջանառության համար թույլատրված այլ ապրանքների ու ծառայությունների մեծածախ առետրի կազմակերպման գործառույթներ.

3.3.2.4. Կազմակերպություն, որն իրականացնում է մեծածախ շուկայի մասնակիցների պահանջների եւ պարտականությունների հաշվարկման ծառայությունների մատուցման հետ կապված գործառույթներ.

3.3.2.5. Առետրային գործակալ՝ էլեկտրաէներգիայի եւ հզորության մեծածախ շուկայի՝ արտահանման-ներմուծման գործառնություններ իրականացնող մասնակից այն մասով, որը վերաբերում է մասնակցության հասանելիության կազմակերպմանը՝ էլեկտրաէներգիայի եւ հզորության մեծածախ շուկայում առկա հարաբերություններում անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ի ապահովման համար հայտագրված էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ծավալների եւ փաստացի սալդո-փոխհոսքի՝ պլանային մեծությունից շեղումների հետ կապված հարաբերությունների կարգավորման ապահովման առնչությամբ:

4. ՄՊՀ իրականացնելիս բնական մենաշնորհի սուբյեկտների սակագներում ներառվող բաղադրիչների ցանկը

4.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում

4.1.1. Բելառուսի Հանրապետություն հաղորդման ցանցով (այսուհետ՝ ՀՑ) ՄՊՀ-ի ծառայությունների $\sigma_{ցանց}$ ծախսերը, որոնք բնական մենաշնորհի սուբյեկտների սակագներում են ներառվում անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ իրականացնելիս, հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով՝

$$\sigma_{ցանց} = \sigma(1 + \mathcal{L}\mathcal{B})(1 + \mathcal{Z}\mathcal{C})(1 + \mathcal{A}), \text{ որպեսզի '}$$

σ – ՀՑ-ի պահպանման եւ շահագործման ընդհանուր ծախսերն են, որոնք վերաբերում են անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ին, որոշվում են լիազորված պետական մարմինների կողմից հաստատված կարգով.

$\mathcal{L}\mathcal{B}$ – նորարարական ֆոնդ ուղղվող հատկացումների մասնաբաժինն է.

$\mathcal{Z}\mathcal{C}$ – Բելառուսի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որպես շահույթ ուղղվող հատկացումների մասնաբաժինն է.

\mathcal{A} – հարկային հատկացումների մասնաբաժինն է.

Ընդհանուր ծախսերում՝ σ -ում, ներառվում են շահագործման եւ վերանորոգման ծախսերը, աշխատավարձը, մաշվածությունը, այլ դրամական ծախսեր (օժանդակ նյութեր, կողմնակի էներգիա, սոցիալական ապահովագրության հատկացումներ եւ այլն), էլեկտրաէներգիայի կորուստների փոխհատուցման ծախսեր:

4.1.2. Բելառուսի ՄԷՀ-ի ցանցերով իրականացվող՝ ՄՊՀ-ի ծառայությունների մատուցման սակագինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U = \frac{\sigma_{ցանց}}{E_m}, \text{ որպեսզի '}$$

U – Բելառուսի ՄԷՀ-ի ցանցերով իրականացվող՝ ՄՊՀ-ի ծառայությունների մատուցման սակագինն է.

Է_τ– Բելառուսի ՄԷՀ-ի ցանցերով անդամ պետությունների միջև իրականացվող՝ ՄՊՀ-ի հանրագումարային ծավալն է:

4.2. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում.

4.2.1. Ղազախստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, այդ թվում՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ծառայությունների սակագինը, որը կիրառվում է ազգային էլեկտրական ցանցերով (այսուհետ՝ ԱԷՑ) էլեկտրական էներգիայի հաղորդում իրականացնող սպառողների համար, հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$T = \frac{Z + P}{W_{գում}} (\text{տենգե/կՎտ.ժ}), \quad \text{որտեղ՝}$$

T – էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, այդ թվում՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ծառայությունների սակագինն է, որը կիրառվում է ԱԷՑ ցանցերով էլեկտրական էներգիայի հաղորդում, այդ թվում՝ ՄՊՀ իրականացնող սպառողների համար (տենգե/կՎտ.ժ).

Z – էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, այդ թվում՝ ՄՊՀ-ի ծառայությունների համար, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշվող Ղազախստանի Հանրապետության ԱԷՑ ընդհանուր ծախսերն են (միլիոն տենգե),

P – շահույթի մակարդակն է, որն անհրաժեշտ է էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, այդ թվում՝ ՄՊՀ-ի ծառայությունների մատուցման դեպքում ԱԷՑ-ի արդյունավետ գործունեության համար, որը որոշվում է Ղազախստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով (միլիոն տենգե).

W_{գում} – էլեկտրական էներգիայի հաղորդման հանրագումարային ծավալն է, որը հայտագրված է պայմանագրերով (միլիոն կՎտ.ժ):

4.2.2. Ղազախստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ ԱԷՑ-ով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցման սակագինը հաշվարկելիս, որպես սակագնային եկամուտ ներառվում են ԱԷՑ-ով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցման ընդհանուր ծախսերը եւ շահույթի մակարդակը, որը էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցման դեպքում անհրաժեշտ է արդյունավետ գործունեության համար (որոշվում է ելնելով ակտիվների գործածության մեջ դրված լինելու հանգամանքից):

Էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների սակագներում ներառվող ծախսերը որոշվում են Ղազախստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

4.3. Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում.

4.3.1. Ընդհանուր դրույթներ

Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրությանը համապատասխան՝ ՄԱԷՑ-ով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցման սակագինը սահմանվում է 2 տեսակի դրույքաչափերով՝ էլեկտրական ցանցերի պահպանման դրույքաչափեր եւ ՄԱԷՑ-ում էլեկտրական էներգիայի կորուստների փոխհատուցման դրույքաչափեր:

Նմանապես, Ռուսաստանի Դաշնության ՄԷՀ-ով անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ի ծառայությունների մատուցման սակագնում ներառվող ծախսերի տարրերը ստորաբաժանվում են որպես անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ի ծառայությունների սակագնում ներառված ծախսերի տարր՝ ՄԱԷՑ-ի օբյեկտների պահպանման համար եւ որպես անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ի ծառայությունների սակագնում ներառված ծախսերի տարր՝ ՄԱԷՑ-ում էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության կորուստների փոխհատուցման համար:

4.3.2. Անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ իրականացնելիս բնական մենաշնորհի սուբյեկտների սակագներում ներառվող ծախսերի որոշումը.

4.3.2.1. Անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ ծառայությունների՝ ՄԱԷՑ-ի օբյեկտների պահպանման համար սակագնի ծախսերի տարրերի ցանկը.

ՄԱԷՑ-ի օբյեկտների պահպանման դրույքաչափով վճարվում է անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի համար հայտագրված հզորությունը, որը որոշվում է այն պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգից դուրս եկող էլեկտրաէներգիայի փոխհոսքի «ելքի կետում», որի էլեկտրական ցանցերով իրականացվում է անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ն:

ՄԱԷՑ-ի օբյեկտների պահպանման համար դրույքաչափերը հաշվարկելիս հաշվի են առնվում ազգային կարգավորող մարմնի կողմից համապատասխան հաշվարկային ժամանակաշրջանի համար սահմանված հետեւյալ տնտեսապես հիմնավորված ծախսերը՝

- գործառնական ծախսեր.
- ոչ կառավարելի (ոչ գործառնական) ծախսեր.
- ներդրված կապիտալի վերադարձելիություն (մաշվածության մասով հատկացումներ) ներդրումների համար.
- ներդրված կապիտալի եկամտաբերություն:

4.3.2.2. Անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ծառայությունների՝ ՄԱԷՑ-ում էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության կորուստների փոխհատուցման համար սակագնի ծախսերի տարրերի ցանկը:

ՄԱԷՑ-ում էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության կորուստների փոխհատուցման համար ծախսերը որոշվում են՝ ելնելով ՄԱԷՑ-ում էլեկտրական էներգիայի նորմատիվ կորուստներից՝ նվազեցված էլեկտրական էներգիայի կորուստների ծավալի չափով, որոնք հաշվի են առնվել էլեկտրական էներգիայի հավասարակշիռ գների մեջ, եւ էլեկտրական էներգիայի ու հզորության՝ յուրաքանչյուր հաշվարկային ժամանակաշրջանի արդյունքներով մեծաձախ շուկայում ձեւավորված առքի գներից՝ ըստ մատակարարման կետերի

խմբի (ՄԿԽ), որը համապատասխանում է այն պետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգից էլեկտրական էներգիայի փոխհոսքի «ելքի կետին», որի էլեկտրական ցանցերով է իրականացվում անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ն՝ հաշվի առնելով համապատասխան ազգային շուկայի ենթակառուցվածքային կազմակերպությունների ծառայությունների արժեքը:

5. Բնական մենաշնորհի սուբյեկտների սակագներում չներառվող՝ ՄՊՀ-ի իրականացման հետ կապված տարրերի ցանկ

5.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում.

Բելառուսի Հանրապետությունում համակարգային ծախսերը՝ $\sigma_{\text{համ}}$, ներառում են իրավասու պետական մարմնի կողմից հաստատվող գեներացման հզորությունների պահուստի պահպանման՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ապահովման նպատակով ծախսերը՝ հաշվի առնելով Բելառուսի ՄԷՀ-ի ցանցերով հաղորդվող հզորության ընդհանուր մեծության մեջ ՄՊՀ հզորության մասնաբաժինը, ինչպես նաև անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ տեխնիկական կարգավարացման ծառայությունների ծախսերը:

5.2. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում.

Անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ծառայությունների սակագնի ձեւավորման ժամանակ հաշվի չեն առնվում Ղազախստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան ծախսերը:

5.3. Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում.

Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) փոխարինման ապահովման նպատակով՝ անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի ենթակա էլեկտրական էներգիայի ծավալները պետք է հաշվի առնվեն մեծածախ շուկայում գնային առաջարկներ ներկայացնելիս, մրցակցային պայմաններում մեկ օր առաջ

ներկայացրած գնային հայտերի մեջ ընտրություն կատարելիս, շուկայական գները եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի սահմանի (սահմանների) տարբեր կետերում էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հավասար ծավալների փոխկապակցված եւ միաժամանակյա մատակարարումների հետ կապված համակարգային ծախսերի մասնաբաժինը որոշելիս: Համակարգային ծախսերը ձեւավորվում են հետեւյալ տարրերից՝

5.3.1. Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ իրականացնելիս էլեկտրական էներգիայի բեռնվածքային կորուստների արժեքի եւ համակարգային սահմանափակումների հետ կապված փոխհատուցման տարր (հանգուցային գների տարբերություն)՝

$$S_m^1 = \sum_{hcm} \left(\max \left[\left(\lambda_h^{tup} - \lambda_h^{dyp} \right); 0 \right] \times V_h^{U\eta<} \right), \text{ որպեսզի՝}$$

λ_h^{tup} – այն գինն է, որը ձեւավորվել է ՄՊՀ շրջանակներում Ռուսաստանի ՄԷՀ-ից էլեկտրաէներգիայի փոխհոսքի «ելքի կետին» համաատասխանող արտահանում–ներմուծում հատվածքում «ո» ամսվա «հ» ժամին մեկ օր առաջ տրված գնային հայտերի մրցակցային ընտրության արդյունքներով,

λ_h^{dyp} – այն գինն է, որը ձեւավորվել է ՄՊՀ շրջանակներում Ռուսաստանի ՄԷՀ-ից էլեկտրաէներգիայի փոխհոսքի «մուտքի կետին» համաատասխանող արտահանում–ներմուծում հատվածքում «ո» ամսվա «հ» ժամին մեկ օր առաջ տրված գնային հայտերի մրցակցային ընտրության արդյունքներով,

$V_h^{U\eta<}$ – «ո» ամսվա «հ» ժամին Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով ՄՊՀ-ի ծավալն է:

5.3.2. ՄՊՀ ապահովող Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի աշխատանքի ռեժիմների իրագործման համար պահանջվող՝ գեներացման հզորությունների պահուստի առկայության անհրաժեշտության հետ կապված տարր՝

$$S_m^2 = \eta \cdot \gamma_m \cdot x \left(\varphi_{սլան.Ս\Phi\varphi_i}^{պահ} - 1 \right) \times \varphi_{<ՄԷՀ\սահմ.}^{Ս\Phi\varphi_i}, \text{ որպեսզի՝}$$

\mathcal{M}_m – պիկային հզորությունն է, որը համապատասխանում է «m» ամսվա կտրվածքով ՄՊՀ-ի հայտագրված առավելագույն ժամային ծավալին,

$\mathcal{M}_{\text{սլան.ԱՓԳi}}^{\text{պահ}}$ – ԱՓԳi-ում պահուստավորման պլանային գործակիցն է, որը համակարգային օպերատորի կողմից հաշվի է առնվում համապատասխան տարվա համար հզորության մրցակցային ընտրության անցկացման ժամանակ.

$\mathcal{M}_{\text{ՀՄԸ-նախն.}}^{\text{ԱՓԳi}}$ – համապատասխան տարվա համար ԱՓԳi-ում սպառողների համար մրցակցային ընտրության նախնական գինն է (սահմանվում է համակարգային օպերատորի կողմից էլեկտրական էներգիայի եւ հզորության մեծածախ շուկայի կանոններին համապատասխան).

ԱՓԳi – ազատ փոխհոսքի գոտին է, որին են պատկանում ՄՊՀ իրականացնելիս Ռուսաստանի ՄԷՀ-ից էլեկտրական էներգիայի «ելքի կետին» համապատասխանող մատակարարման կետերը:

ՄՊՀ-ի արժեքը որոշելիս հաշվի է առնվում հզորության մրցակցային ընտրության արդյունքներով որոշված՝ ՄՊՀ-ի «ելքի» եւ «մուտքի» կետերին համապատասխանող ազատ փոխհոսքի գոտիներում (ազատ փոխհոսքի գոտիների խմբերում) գնորդների համար պլանային գների միջեւ տարբերությունը:

6. Անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան ՄՊՀ-ի պայմանագրային ձեւակերպմանը ներկայացվող պահանջներ

6.1. Բելառուսի Հանրապետության տարածքում.

Բելառուսի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական համակարգով անդամ պետությունների միջեւ ՄՊՀ-ն իրականացվում է ՄՊՀ-ի համար նախատեսվող էլեկտրաէներգիայի եւ հզորության ծավալների համաձայնեցման պայմանով՝ սույն մեթոդաբանության 1-ին բաժնի եւ 2-րդ բաժնի 2.4, 2.5 եւ 2.6

կետերին Բելառուսի Հանրապետության լիազորված կազմակերպության հետ ՄՊՀ-ի մասին պայմանագրերին համապատասխան:

Յուրաքանչյուր պայմանագրով ՄՊՀ-ի ծառայությունների արժեքը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U_{\text{ՄՀ}} = \sigma_{\text{գանց}} + \sigma_{\text{համ}}$$

6.2. Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում

Ղազախստանի Հանրապետության տարածքում անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ն իրականացվում է էլեկտրական էներգիայի հաղորդման ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի հիման վրա, որոնք կնքվում են Ղազախստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից հաստատվող տիպային ձևով: Ընդ որում, ՄՊՀ-ի իրականացման համար պայմանագրերում կարող են հաշվի առնվել նման հաղորդման առանձնահատկությունները:

6.3. Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում.

Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ն իրականացվում է հետևյալ պայմանագրերի առկայության դեպքում՝

6.3.1. Բելառուսի Հանրապետության կամ Ղազախստանի Հանրապետության անունից լիազոր կազմակերպության հետ առետրային գործակալի պայմանագրեր՝ բնական մենաշնորհի ծառայությունների հասանելիության եւ Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի սահմանին (սահմաններին) մատակարարման տարբեր կետերում ՄՊՀ իրականացնելու համար հայտագրված էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հավասար ծավալների փոխկապակցված եւ միաժամանակյա մատակարարման ապահովման նպատակով:

Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով անդամ պետությունների միջև ՄՊՀ-ի արժեքը «m» ամսում այդպիսի պայմանագրերում սահմանվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$Q_m^{\text{ՄՊՀ}} = Q_m^{\text{ՖՀԿ-ՄՊՀ}} + Q_m^{\text{ՀՕ-ՄՊՀ}} + Q_m^{\text{ԱՕ-ՄՊՀ}}, \quad \text{որտեղ՝}$$

$Q_m^{\$<4_U\text{Պ}<}$ – ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպության ծառայությունների արժեքն է, որը վճարվում է Ռուսաստանի օրենսդրությանը համապատասխան.

$Q_m^{<0_U\text{Պ}<}$ – համակարգային օպերատորի ծառայությունների արժեքն է, որը վճարվում է Ռուսաստանի օրենսդրությանը համապատասխան.

$Q_m^{U0_U\text{Պ}<}$ – էլեկտրական էներգիայի (հզորության) մեծաձախ շուկայում գործողությունների հետ կապված ծառայությունների արժեքն է, որոնք մատուցվում են Ռուսաստանի ՄԷՀ–ով ՄՊՀ–ի հետ միասին՝ «ո» ամսում.

$$Q_m^{U0_U\text{Պ}<} = S_m^1 + S_m^2 + Q_m^{U<U_U\text{Պ}<} + Q_m^{\$<4_U\text{Պ}<} + Q_m^{\text{Գործակալ_U\text{Պ}<}}, \quad \text{որպեղ՝}$$

$Q_m^{U<U_U\text{Պ}<}$ – էլեկտրական էներգիայի, հզորության եւ մեծաձախ շուկայում շրջանառության համար թույլատրելի այլ ապրանքների եւ ծառայությունների մեծաձախ առետրի կազմակերպման համար առետրային օպերատորի ծառայությունների արժեքը՝ «ո» ամսում.

$Q_m^{\$<4_U\text{Պ}<}$ – պահանջների եւ պարտավորությունների հաշվարկման համալիր ծառայությունների արժեքն է, որը որոշվում է «Մեծաձախ շուկայի առետրային համակարգին միանալու մասին պայմանագրով՝ «ո» ամսում.

$Q_m^{\text{Գործակալ_U\text{Պ}<}}$ – առետրային գործակալի ծախսերն են, որոնք երկկողմ կարգով սահմանվում են առետրային գործակալի կողմից կնքվող պայմանագրերում:

6.3.2. Անդամ պետությունների այն կազմակերպությունների միջեւ էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի մասին պայմանագրեր (տեխնիկական համաձայնագրեր), որոնք իրականացնում են էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում օպերատիվ-կարգավարական կառավարման եւ ազգային էլեկտրական ցանցով էլեկտրական էներգիայի հաղորդման (փոխադրման) գծով գործառույթներ.

6.3.3. էլեկտրական էներգիայի առք ու վաճառքի պայմանագրեր, որոնց նպատակը ՄՊՀ հատվածքներով փաստացի փոխհոսքերի մեծությունների՝

պլանայինից այն շեղումների փոխհատուցումն է, որոնք կարող են առաջանալ անդամ պետությունների սահմաններով անդամ պետությունների լիազորված տնտեսավարող սուբյեկտների միջև էլեկտրական էներգիայի փոխադրման ժամանակ:

**7. Անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների միջև
էլեկտրական էներգիայի միջպետական փոխհոսքերի փաստացի ժամային
ծավալների մասին առեւտրային հաշվառման տվյալների փոխանակումը
կազմակերպելու կարգը**

7.1. Սույն կարգով սահմանվում են առեւտրային հաշվառման ժամային տվյալների ստացման մասով երկկողմ փոխգործակցության հիմնական ուղղությունները՝ Ղազախստանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության միջև էլեկտրահաղորդման միջպետական գծերով (ԷՀՄՊԳ) էլեկտրական էներգիայի օպերատիվ¹ ժամային փոխհոսքի սահմանման կարգը՝ հաշվի առնելով առեւտրային հաշվառման ժամային տվյալների եւ առեւտրային հաշվառման նշված տվյալների՝ մինչեւ մատակարարման կետերում մեծությունների լրահաշվարկման համաձայնեցված մեթոդիկաների օգտագործումը. առեւտրային հաշվառման տվյալների փոխանակման եւ մատակարարման կետերի մեծություններին բերված առեւտրային հաշվառման տվյալների համաձայնեցման ընթացակարգերը սահմանող կարգը:

ԷՀՄՊԳ-ով էլեկտրաէներգիայի առեւտրային հաշվառման ժամային տվյալների ձեւավորման եւ փոխանակման պայմաններն ու կարգը սահմանվում են ԷՀՄՊԳ-ի հաշվառման կետերով էլեկտրաէներգիայի փոխհոսքերի ժամային

¹ Օպերատիվ ժամային փոխհոսքեր նշանակում է առեւտրային հաշվառման ժամային տվյալներ (կեսժամյա կամ մեկժամյա կտրվածքով), որոնք ստացվել են էլեկտրաէներգիայի առեւտրային հաշվառման ավտոմատացված համակարգերի (ԷԱՀԱՀ) փոխհոսքում ներառված հաշվառման բոլոր կետերի մասով՝ առեւտրային հաշվառման համալիր տեխնիկական հնարավորությունների օգտագործմամբ:

մեծությունների մասին տվյալների փոխանակման վերաբերյալ երկկողմ համաձայնագրերին համապատասխան:

7.2. Տեղեկությունների օպերատիվ փոխանակումը:

Ամենօրյա (կամ անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված այլ ժամանակահատվածի) կտրվածքով անդամ պետությունների համապատասխան տնտեսավարող սուբյեկտները կազմում են ԷՀՄՊԳ-ով էլեկտրաէներգիայի ժամային փոխհոսքերի մեծությունները, փոխանակում են ստացված տվյալները, կատարում են համապատասխան հաշվարկներ, գնահատում են համապատասխան տվյալները:

ԷՀՄՊԳ-ով հաղորդվող էլեկտրաէներգիայի ժամային փոխհոսքերի արժեքներ պարունակող տեղեկությունների օպերատիվ փոխանակման համար կիրառվում են տվյալների հաղորդման համաձայնեցված ձեւաչափեր:

7.3. Ժամային մեծությունների հաշվարկը ըստ մատակարարման կետի:

Ժամային մեծությունների՝ ըստ մատակարարման կետի հաշվարկն իրականացվում է փոխանցված եւ ստացված էլեկտրաէներգիայի փաստացի ծավալների հաշվարկման մեթոդաբանությամբ, որի մասին համաձայնություն է ձեռք բերվում երկկողմանի կերպով:

8. Անդամ պետությունների միջպետական էլեկտրահաղորդման գծերով փաստացի սալդո-փոխհոսքի որոշման կարգը

Սույն կարգը, որով որոշվում են օրացուցային ամսվա ընթացքում էլեկտրական էներգիայի միջպետական հատվածքներով փոխանցվող փաստացի ծավալները, նախատեսված է անդամ պետությունների լիազորված կազմակերպությունների կողմից օգտագործվելու համար:

Անդամ պետությունների միջպետական հատվածքներով փոխանցվող էլեկտրական էներգիայի փաստացի սալդո-փոխհոսքը, որոշվում է որպես

ստացած ($WU1_{\text{սահմ}}$) եւ (կամ) հաղորդած ($W<1_{\text{սահմ}}$) էլեկտրական էներգիայի քանակության հանրահաշվական գումար՝ յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա համար մատակարարման յուրաքանչյուր կետում ($WU_{\text{սալդո}}_{\text{սահմ}}$):

Օրացուցային ամսվա համար մաքսային սահման (մատակարարման կետ) բերված էլեկտրական էներգիայի արժեքները՝ «ստացում», «հաղորդում» ռեժիմներով աշխատանքում ներառված բոլոր էՀՄՊԳ-ների մասով, եւ սալդոն հաշվարկվում են հետեւյալ բանաձեւերով՝

$$WU1_{\text{սահմ}} = \sum W(\varphi_{\text{աստր}U1})_i,$$

$$W<2_{\text{սահմ}} = \sum W(\varphi_{\text{աստր}<1})_i,$$

$$WU_{\text{սալդո}}_{\text{սահմ}} = WU1_{\text{սահմ}} + W<1_{\text{սահմ}}, \quad \text{որտեղ՝}$$

$W(\varphi_{\text{աստր}U1})_i$ – էՀՄՊԳ-ով օրացուցային ամսվա ընթացքում մատակարարման յուրաքանչյուր կետով ստացված էլեկտրական էներգիայի փաստացի քանակությունն է: Սալդո-փոխհոսքի հաշվարկի բանաձեւի համար արժեքը վերցվում է փոխհոսքի ուղղության նշանով.

$W(\varphi_{\text{աստր}<1})_i$ – էՀՄՊԳ-ով օրացուցային ամսվա ընթացքում մատակարարման յուրաքանչյուր կետով հաղորդված էլեկտրաէներգիայի փաստացի քանակությունն է: Սալդո-փոխհոսքի հաշվարկման բանաձեւի համար արժեքը վերցվում է փոխհոսքի ուղղության նշանով.

R – էՀՄՊԳ-ի քանակությունն է միջպետական հատվածքում, որոնք օրացուցային ամսվա ընթացքում ներգրավվել են աշխատանքում:

**9. Միության շրջանակում ՄՊՀ իրականացնելիս միջպետական
հատվածքներում փաստացի փոխհոսքերի՝ պլանայինից շեղումների
ծավալների եւ արժեքի հաշվարկի կարգը**

Միջպետական հատվածքներում փաստացի մատակարարումները ներառում են հետեւյալ տարրերը՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) միջպետական հաղորդման ծավալները, անդամների տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից կնքված առևտրային պայմանագրերում ներառված էլեկտրաէներգիայի ծավալները, վթարային օգնության ծավալները եւ պլանայինից սալդո-փոխհոսքերի փաստացի արժեքների շեղումով պայմանավորված ծավալները:

Պլանավորված մեծություններից սալդո-փոխհոսքի փաստացի ժամային շեղումների մեծությունների հաշվարկը եւ շեղումների ծավալների որոշումը՝ կախված դրանց սկզբնավորումից՝ իրականացվում է ՄԱԷՑ-ի կառավարման կազմակերպության, Ռուսաստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի, Բելառուսի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի գործառույթներն իրականացնող կազմակերպության, Ղազախստանի ՄԷՀ-ի համակարգային օպերատորի կողմից, հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

- Ռուսաստանի ՄԷՀ-ով ՄՊՀ իրականացնելիս ՄՊՀ-ի ծավալների ժամային մեծություններն ընդունվում են որպես համապատասխան պլանային արժեքներին հավասար, որոնք հաշվի են առնվել կարգավարական օրական գրաֆիկի մեջ.

- հաշվետու ժամանակահատվածի յուրաքանչյուր ժամի համար առևտրային պայմանագրերով էլեկտրաէներգիայի մատակարարման փաստացի ժամային ծավալներն ընդունվում են որպես համապատասխան պլանային մեծություններին հավասար, որոնք հաշվի են առնվել կարգավարական օրական գրաֆիկի մեջ՝ հաշվի առնելով սահմանված կարգով համաձայնեցված ճշգրտումները.

- Ժամային շեղումների ծավալները, որոնք կարգավորվում են երրորդ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հետ հարաբերությունների շրջանակներում (արտաքին հաշվեկշռում), հաշվի են առնվում Միության շրջանակներում շեղումների ծավալներում: Արտաքին հաշվեկշռման ծավալների որոշման կարգը համաձայնեցվում է անդամ պետությունների սահմանակից էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի համակարգային օպերատորների հետ (ՄԱԷՑ կառավարման կազմակերպության մասնակցությամբ):

- վթարային օգնության տրամադրման ծավալները սահմանվում են վթարային օգնություն տրամադրելու դեպքում էլեկտրական էներգիայի առք ու վաճառքի պայմանագրերի պայմաններով, որոնք կնքվում են ազգային ներքին շուկաների սուբյեկտների միջև:

Ժամային շեղումների ծավալները ենթակա են անդամ պետությունների լիազորված տնտեսավարող սուբյեկտների միջև ֆինանսական կարգավորման՝ այն պայմանագրերին համապատասխան, որոնց կնքումը ՄՊՀ-ի ապահովման համար նախատեսվում է սույն մեթոդաբանության 6-րդ բաժնով:

Ելնելով էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի մասին պայմանագրերի (տեխնիկական համաձայնագրերի) պայմանների կատարման անհրաժեշտությունից, այդ թվում՝ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերում հաճախականության կարգավորման եւ միջպետական հատվածքներում համաձայնեցված սալդո-փոխհոսքերի պահպանման մասով, շեղումների արժեքով պետք է փոխհատուցվի էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ազգային ներքին շուկաների սուբյեկտների հիմնավորված ծախսերը, որոնք նրանք կրում են էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ազգային շուկայում համակարգերի հաշվեկշռման մասով հարաբերություններում մասնակցության արդյունքում:

Շեղումների արժեքի հաշվարկը պետք է կատարվի՝ հաշվի առնելով էլեկտրական էներգիայի (հզորության) առքուվաճառքի ծավալների հաշվառման հատուկ կարգը՝ ուղղված էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի տեխնոլոգիական ապահովմանն այն ծավալներով, որոնք չեն գերազանցում էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի զուգահեռ աշխատանքի մասին պայմանագրերում (տեխնիկական համաձայնագրերում) կամ անդամ պետությունների էլեկտրաէներգիայի ոլորտում փոխհարաբերությունները կարգավորող այլ պայմանագրերում սահմանված մեծությունները:

Շեղումների փոխհատուցման նպատակով գնված եւ վաճառված էլեկտրական էներգիայի ու հզորության հաշվարկի ժամանակ օգտագործվող քանակական եւ գնային պարամետրերը հաստատվում են Ռուսաստանի Դաշնության առևտրային ենթակառուցվածքի կազմակերպությունների հաշվետու փաստաթղթերով:

Պայմանագրերով իրականացվող մատակարարումների արժեքը հաշվարկելիս, չի թույլատրվում կատարել էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ծավալների կրկնակի հաշվառում:
